Nr. 22. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 31/19 Martiu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Adres'a, ce s'a tramisu dela Blasiu lui **Dr. Iosifu Hodosiu,** deputatu in diet'a pestana.

Domnule! Pre candu iuvingatorii dela 17 Febr. a. c. iubiléza pre totu endenea in cele mai mare entusiasmu, pre atunci noi de langa campulu libertatii ne aflamu cuprinsi de uimire pentru evenimentele cu totulu neasteptate, ba santemu convinsi, ca natiunea romana intréga, carea inainte de 19 ani a depusu in acestu locu juramentu solemnu de credintia si alipire catra tronu si catra cas'a domnitória, cum si catra patri'a sa, stà pre cugete si tiene una pusetiune de observare a celoru, ce se templa, deducendu la urmari funeste din stramutarile acelei dile.

Din cele, ce se petrecu conchidemu, ca strainii ar voli in presente a scirici bucurosu, ca anim'a natiunei romane in una situatiune atatu de grea cum bate? in catrau? si pentru ce bate?

Ea inse le-a demustratu in midilocilu entusiasmeloru fara margini prin insasi portarea sa. Ea le-a spusu una data seriosu si de repetite ori, ca bate numai si numai pentru dreptate si egalitate in patri'a sa autonóma si independente; ér' preste marginile aceloru-a nu are lipsa se tréca si preste pragutu patriei nu voliesce se pasiésca.

Si dupa atatea vertuti si sacrificia seculare pentru tronu, dinastia, statu si pentru patri'a sa, ce avea natiunea se dorésca decatu implenirea una data a celoru asteptari pres juste.

Tóte inse in desiertu: ca-ce ea eludata in drepturile castigate mai fara de conditiuni apare sacrificata egoismului si egemoniei unei natiuni, a carei aspiratiuni neci candu nu voru ajunge pre culme.

Dar' timpulu nu e chiaru spre capetu. Natiunea incredintiata in vertutea sa privesce in venitoriu cu sperare firma, ca acestu-a fiindu in man'a lui Ddieu 'lu póte face, — si pentru santiani'a causei sale — 'lu va si face mai bunu si mai ferice.

Inse si pana atunci ea are se arate, ca posiede in ea spiritu de viétia si anima neinfranta, ca-ce altcum va fi tractata cá si unu cadavru, care se tereia de catra rapitórie, si se imparte prin ascunsele loru. Prin urmare ea pretende dela fii si probe de viétia si de vertute. Ea i provóca pre ce e mai santu se nu'si uite de chiamarea loru si pretende se nu o parasésca spre a fi tereita la mormentu, avendu dile si mai bune de traitu.

Domnule! Dta, care ai intielesu acesta voce si ai sciutu spretiuí pre multu pretensiunea cea mai drepta a natiunei, ti si implenitu detori'a de unu fiiu credentiosu alu ei si alu patriei, candu in siedinti'a dietale din 8 Martiu a. c. si redicatu cuventulu cu tóta resolutiunea pentru aperarea autonomiei si independentiei Transilvaniei si a drepturiloru nóstre egali.

Onóre eroului atletu!

Si pre candu Dta si indeplinitu fapt'a carea in impregiurarile presente caracteriséza pre barbatulu inspiratu de celu mai curatu semtiu natiunalu si de celu mai mare patriotismu; pre barbatulu celu mai statornicu in principia si resolutu in lucrarile sale, pre atunci si noi indeplinimu una detoria placuta, venindu a'ti descoperi simtiementele cele mai cordiali de stima si onóre.

Venimu Domnule! a'ti dechiará, cumca tóte cele espuse in cuventulu dietale din 8 Martiu a. c., cu privire la nulitatea uniunei, ce se pretende cá fapta, suntu spresiuni ale animei nóstre.

Venimu a'ti spune, ca noi incuvenientiamu modulu desfasiuratu in acea siedintia pentru deslegarea cestiunei de uniune a Transilvaniei in casu candu nu s'ar poté evitá cu totulu — si ca cu conditiunile espuse de a i se pastrá autonomi'a si independenti'a ne involimu.

Se póte ca timpulu, ce ar fi in stare a'ti imparte tributulu cuvenitu pentru devotamentulu Dtale nu va veni curendu, fi inse securu, ca natiunea scie recunósce pre fiii ei credentiosi, ér' istori'a nu va angustá cu nedreptate atributele, cari le-ai meritatu.

Ddieu si simtiementele nobile, ce te-au conclusu pana aici pre carier'a grea percursa se te conduca si pre venitoriu, si te asecuramu, ca aspiratiunile Dtale voru fi identice cu ale nóstre.

Primesce Domnule inca una data spresiunea cea mai sincera a simtieminteloru nóstre de stima si de aderintia.

Blasiu 22 Martiu 1867.

(Urméza subscrierile, profesori, octatieni, parochi s. a.)

Brasiovu. Status quo in Transilvani'a? Din cele intemplate pana acum in Pestea cu privire la marele Principatu alu Transilvaniei, cum si din cate se citescu in foile care trecu de informate mai bine, s'ar paré cà cei carii se afla in timpulu acesta la putere au de cugetu séu a lasá cele mai multe trebi ale acestei tieri in statu quo, adica asié precum l'au gasitu ei, séu déca este cá se schimbe pe unele, au se introduca mesuri diferitóre de celea din Ungari'a. Intr'acea orice se spune séu ca va remané in starea de mai nainte, séu ca se va schimbá, mai la tóte se adauge, ca ce se face si ce se lasa este numai deocamdata, adica provisoriu; legea austriaca de presa remane pentru m. Principatu alu Transilvaniei totu cea absolutistica austriaca deocamdata, éra legea maghiara de presa remane numai pentru Ungari'a deocamdata; tribunalele de mai nainte inca se pastréza deocamdata; éra in catu pentru gubernulu provincialu se pare ca stau in cumpane pentruca nu sciu ce se faca cu elu. Totu cam asié li se intempla si cu adunarile municipale transilvane, se le redeschida séu nu, in casulu d'anteiu dupa care lege, dupa cea vechia aprobatala, dupa cele din 1791 (artic. XII) si din 1847 (art. II), séu se octroieze pe a Ungariei din 1848 carea inca este o improvisatiune cá vai de ea, séu dupa ce ministeriulu are mana libera, adica dictatur'a in mana, se faca unu nou esperimentu cu o instructiune nóua. Inse si dictatorii se vedu deocamdata ametiti si incurcati mai alesu prin partit'a loru, care pretinde o multime de prefaceri radicale; este inse fórte interesantu a cunósce din aceleasi, cumca cei mai multi nu sciu spune, ca déca se va face tabula rasa, apoi ce se puna in locu. Inse nevoi'a cea mai mare este, ca in cele mai multe casuri nici nu se mai póte face tabula rasa. Condicele austriace de legi se se delatore; inse care alt'a se puna in locului loru? Patent'a urbariala din Iunie 1854 se sufere modificatiuni cu privire la dieciueli, inse cine se conteze a le face pe acelea? Legea cambiala se se schimbe cu a Ungariei, carea este multu mai rea, incatu ai da creditului cea din urma lovitura de mórte. Regulativele Sasilorn se se dè preste capu; prin cine? Fara indoiéla prin dictatorii ajutati de partit'a boiereasca formata din sasi. Si apoi érasi ce cugeta dictatorii a pune in locului acelor regulative asié, in catu romaniloru se nu le remana locu de proteste si nemultiumiri?

Foile maghiare striga cu totusdinsulu dupa schimbarea personaluluí mai alesu pe la tribunale si insira in contra loru o multime de abusuri. Noi din partea nóstra ne implinirámu datorinti'a in acestu punctu inca din ver'a trecuta pre catu ne suferia rigórea legiloru de presa; astadi adaugemu ca schimbarea esentiala este a se face la tabl'a de apelu. Sub gr. Haller era p'aci se se intemple asié ceva, nu suferi inse cancelari'a ungurésca, carea pe atunci portá de nasu pe a Transilvaniei.

Schimbe dictatorii noi ori cate voru vrea; un'a inse li se póte spune inainte, ca decumva se voru lua numai dupa informatiuni private si dupa denunciatiuni, din tóta reorganisatiunea loru nu se va alege nimica. Se póte cá si dictatorii noi se aiba tóta bun'a vointia, ci déca ei nu voru suferi cá se le stea in ajutoriu publicitatea cu luminele sale, pe totu pasiulu voru orbeca. Batalióne intregi de candidati voru misca tóte petrile, pentrucá se apuce ei in deregatorii. Au nu'i auditi cum striga mai multi pe tóte calile: Cei carii au sierbitu sub Bach, Schmerling si Belcredi, séu ingrasiatu destulu, se mai faca locu si altora. Inainte de an. 1848 realegerea amploiatiloru municipali trebuea se se intemple dupa lege totu la cate 3 ani si apoi acela care in trei ani pe langa platisióra de 50 multu 300 fl. m. c. pe anu nu 'si facea stare si avere, trecea séu de unu pradatoru, séu de unu natarau. Acelea era timpuri bune adaugu ei. Éca calificationea de functionari a nouiloru candidati, adaugemu si noi.

Intr'acecea la tóte acelea planuri, vointie si dorintie problematice li se mai lungesce in cale si unu poporu, carele pana in an. 1848 se considerá numai cá vitele de jugu si de hamu ale boieriloru, cu care n'aru avé se stea la nici o vorba. Pe acelu poporu, pe acei ómeni ii intempini astadi la toti pasii, in catu tóte maiestriile, de a'i tiené in ametiéla pana ce'si voru face altii mendrele, nu au folositu nimicu.

Dela ramur'a finantiala au se fia deputatii din Ungari'a si Transilvani'a vreo 1400 deregatori de tóta categori'a, atatu pentruca acela (cá germani, boemi) nu cunoscu limb'a maghiara, catu si pentruca nu sunt pameteni. Pe romani nu'i poti scóte din tiéra nici cu un'a din acestea cause. In puterea artic. I din 1847 se 'ntroduse limb'a maghiara in tóte deregatoriile; intr'acesta romanii stau nemiscati pe terenulu ocupatu de ei in an. 1863 et 4. Voru cutezá dictatorii a calca in pitióre legea sanctionata de unu monarchu, carele este si regele loru? Partit'a dictatoriloru se provóca si in privinti'a limbei la unitatea regatului, cá precum acela e unulu, asié si limb'a oficiala se fia numai un'a. Romanii se provóca la Elveti'a, Belgiu si Statele unite nordamericane, in care incapu cate dóua si trei limbi fórte bine unele langa altele si se desvólta mai anumitu in cantóne, departamente, provincii, comune, scóle, biserici, diuarie, literatura fara umbra de periculu pentru statu si fara cá se impedece regularitatea servitiului publicu.

Cugetandu la atatea greutati cate se voru rostogoli in calea dictatorei la actulu reorganisarii marelui Principatu alu Transilvaniei; considerandu mile de interese incrucite si incurcate ale celoru dóua milióne locuitori, e preste putintia a nu presupune, cumca insii dictatorii voru veni la cunoscintia si la convictiune, ca Transilvani'a trebue se'si aiba diet'a sa si ca acesa trebue se se conchiame catu mai curendu, prin urmare ca pana atunci déca si nu preste totu, ceea ce nici ca e de doritu, totusi cu privire la legile fundamentale si la reformele inradeoinate de 18 ani, in catu acelea au fostu bine primite, se se pastreze unu felu de Status quo. —

Brasiovu 28 Martiu. Dupa ce unii ómeni si partitei ajunse la putere au vediutu, cumca poporulu romanescu nici chiaru indemnatu cu totu adinsulu nu voiesce a se bucura pentru 17 Febr. nici de buna voia si nici chiaru de sila, buna óra ca in Covasna (6 óre dela

Brasiovu), unde fusionistii in absenti'a parochului strabatura in biserica si infipsera tricolórea la iconostasu, aceia si partisanii apucara altu metodu fundatu pe calumnia si minciuna! Foile din Clusiu o marturisescu insele, cumca nu le dau man'a ca se publice tóte blastamatiile cate le mergu parte subscrise parte anonime. In adeveru ca calumniile cate se vomescu asupra romaniloru pe ascunsu, trebue se fia insutitu mai nerusinate, decatu cele care se publica. Fia de ajunsu a insemna din acestea numai vreo dóua ca de exemplu. Asié mai anteiu se publicá in gazetele din Clusiu, cumca unu preotu romanescu din cutare comuna ar fi amagitu pe unu calatoru spre a pausá la elu, éra nóptea l'ar fi omoritu si despoiatu. Acésta faima cercelá prin tóte foile si gurile cá o crima fiorósa si inferatóre de cleru si natiune. Dupa descriere criminalulu trebuiea se fia venerabilulu protopopu Tecaru (unitu). Abié trecura cateva dile dupa care se adeveri totu prin acelea foi clusiane, ca mintiun'a loru a fostu in adeveru mintiuna boieresca, precum se dice in Romani'a, pentruca protopopulu Tecaru se afla bine si sanetosu in sinulu familiei sale neatinsu si ne turburatu de nimeni. De ar' scorni foile romanesci asemene calumnie despre vreunu preotu séu protopopu neromanescu, óre ce s'ar intemplá cu elu? 2—3 ani temnitia si 1000 fl. glóba in bani?! —

Dela unu timpu incóce antiromanii se a juncara asupra functionariloru de nationalitate romanésca. Dupa anti-omani mai nici unu romanu nu merita vreo functiune publica, éra mai acumitu districtulu Fagarasiului trebue se se curalie mai naintea toturoru tienutoriloru de toti functionarii romanesci si dintre toti dn. prefectu I. Puscariu „cavaleru austriacu, fostu Reichsrath, omu alu silei si alu intretienerii de partite" se fia inlocatu de altulu, care se puna odata capetu la tóte nelegiuirile; intru asemenea si solgabireulu Mohanu, carele cu ocasiunea alegeriloru la Siarcai'a ar fi pusc'atu prin ferés'tr'a unui omu, se fia departatu indata. (Vedi Kol. Közl. Nr. 35 din 21 Martiu.)

In vresta sunt, se vorn spará.

Intre cele dóua gazete germano-sasesci din Sibiiu decurgu cam de dóua luni, adica cam dela nascerea uneia din ele mai multe dispute, care uneori iesu unu caracteru fórte iritatiosu din partea celei mai tinere adica „Siebenbürgische Blätter", candu din contra „Herm Ztg." merge mai multu numai sparandose asié, in catu la cei cari o atace la resista si cu logic'a, inse si cu sarcasmulu intiepatoru amaru. „Kronst. Ztg." inca se vediu silita a lua parte la acea certa din casa inca si dupa retragerea bravului seu redactoru Dr. Eug. de Trauschenfels; caus'a fù, ca tinerele si surdaticele „S. Blätter" insuflate de spiritulu libertatii boieresci trasera si pe acésta fóia blandóca in distribe fara voi'a ei. „Sieb. Blätter" adica se pórta cá si cum n'aru mai puté suferi nimicu ce este austriacu, séu adica dupa limbagiulu cunoscutu, nimicu ce este „absolutisticu, octroatu si patentalu". Natiunea sasésca intréga dela inceputulu seu este unu octroy; absolutismulu o a tienutu si aparatu pe ea si mai nainte, si mai alesu de 180 ani incóce; absolutismulu austriacu a fostu singur'a ei mantuire. Fara absolutismulu austriacu cetatile si orasiele sasesci aru mai fi astadi toeme pe atata de sasesci, pre catu sunt Aiudulu, Turd'a Clusiu; tóte acelea s'aru afla in potestatea boieriloru si satuliu aru fi fostu iobagitu, éra dnii Lindner si Schreiber aru scrie, astadi „Sieb. Blätter" in limb'a maghiara. Óre tatalu dlui Schreiber, odiniora conducatoru alu folangei sasesci de 22 insi in dietele Transilvaniei ar' fi cutezatu a spune boieriloru in facis atatea adeveruri aspre si a le denegá sigiliulu nationalu per absolutum, déca elu nu se radimá cu spatele in absolutismu?

Departe se fia dela noi, cu acestea reflectsioni se voimu a ne amestecá in cert'a din casa a foiloru sasesci si cu atatu mai pucinu a glorifica vreunu absolutismu pe acésta lume afara de absolut'a putere a legiloru intielepte si umane; amu aflatu inse cu cale a semnalá si a constatá si noi din partea nóstra aceea ce decurge in timpulu de facia in sinulu nationii sasesci cá conlocuitóre a tierii, intocma precum au semnalatu si foile sasesci conflictulu dintre romani carele sparsese dela Novembre an. tr. incóce. Nu ca dóra romanii s'aru bucurá, ori cà s'aru amagí de asemenea conflicte dintre Altsachsen si Jungsachsen, Deutsch und Sexo, Turnverein si Schützenverein, nimicu din tóte acestea, pentruca romanii sciu fórte bine, cumacestea, pentruca romanii sciu fórte bine, cumacestea, pentruca romanii sciu fórte bine, cumac

face fără ei, o face în contra lor. Ei nu potu s'o face. —

Cronica esterna.

FRANCI'A. Situatiunea Europei facia cu crisa presenta. Nemicu nu ne póte mai bine lumină despre pusatiunea de astadi a Europei, despre nisuintiele si incordarile diplomatice si in generalu despre principiale conducatórie in politic'a de astadi, decatu desbaterile de vre-o 4 dile in corpulu legislativu alu Francici, care potu servi de busola spre a judecá, ca unde ne aflamu si unde potemu ajunge cu strafomarile ce le progenerá politic'a principiului nationalitatii in Europ'a.

Cuventarea lui Thiers tienuta in 14 Martiu in corpulu legislativu despre relatiunile esterne dede semnalulu la una lupta de 4 dile in acel'asiu. Tóte notabilitatile cele mai insemnate ale Franciei dimpreuna cu corpulu diplomaticu si principele Napoleone, generali, senatori erau de facia. Pe banc'a ministriloru se afiá min. Baroche, Rouher, Vuitry, Forcade de la Roquette si comiserii regimelui. Candu se inaltiá Thiers pe tribuna se facú unu scomotu, dupa care urmá o tacere de nópte. Tóta cuventarea lui Thiers, care tienú $4\frac{1}{2}$ óre se reduce la glorificarea traditiuniloru scólei celei vechi diplomatice, care avea de principiu cumpan'a drépta européna (ecuilibriu) opunenduse teori'a presenta a principiului indreptatirii nationalitatiloru, despre care dice, ca a produsu pretutindinea incurcaturi si calamitati, a resturnatu intregulu sistemu de state europene si anumitu pe Franci'a o-a derangiatu profundu dela anticulu ei rangu. Reactiunea din Europ'a a aplaudatu cuventarea lui Thiers si principiale, pe care a basat'o. Diurnalele Ungariei inca facura asemenea, acelea diurnale, care mai 'nainte de 17 Ian. glorificá principiulu nationalitatiloru si provocanduse la densulu se luptá pentru drepturile nationale; ajungundu inse pe copaciuiu de crastavete condamna politic'a principiului nationalu, cu ce scopu nu se cere agerime profetica de a gací. Deci cu tóta imbuldirea materialului se vedemu, pana incatu au crescutu penele reactiunii si ce prospectu le mai remane de a se inaltiá in sboru spre nadusirea principiului nationalitatiloru. —

D. Thiers incepe dela seriositatea starii lucruriloru in Europ'a, care se constatéza prin straformarile intreprinse in tóte statele de a imultí si imbunatatí starea armata, si dice, ca legea propusa comerei inainte cu vr'o cateva dile intentionéza inarmari atatu de grandióse, pre cate Franci'a neci odata n'a vediutu. Celelalte poteri europene cu pusatiunea, ce o luara inca dovedescu, ca sunt fórte ingrigiate pentru fitoriu. Austria, cu tóte ca are lipsa de pace, totusi imultiesce si reorganiséza armat'a. Itali'a tiene pe petióre o armata tare. Rusi'a, Spani'a Portogali'a Scandinavi'a Germani'a si chiaru si Angli'a arméza, pentruca prevedu apropiandose unu orcanu infricosiatu. Prusi'a prin puterea ei militaria cea straordinaria a casiunatu singura aceste inarmari generale si fontan'a tuturoru acestor'a sunt ideele de nationalitate latite preste totu, in favórea caror'a se constitue de nou popórele si tóte se dau preste capu. Mai nainte de acést'a inse principiulu ecuilibriului europénu conduse destinele statelor, si acest'a a fostu unu principiu realu, ér' nu numai combinationi góle si arbitrarie, dupa care statele mici avea o rola insemnatória, ca se impingea insinte spre a impedecá atacurile poteriloru mari. Tóte statele au crescutu, numai Franci'a e despoiata si redusa la granitiele din 1789 si remane diace in principiulu nationalitatii. Pana candu stá tractatulu dela 1815 a fostu concesu Franciei candu singura candu in aliantia cu Angli'a a tienú contrapondu Europei si popórele erá cu noi numai Rusi'a in contra nóstra. Lauda resbeliuiu dela Crimea si intréba, ca de ce s'au dusu francesii la Itali'a si Mecsico? Candu pres'a francesa erá nadusita, numai potea vorbi pentru libertate in Franci'a, ca se inspiré dar' de libertatea Italiei si a Poloniei. Se dice, ca politic'a nationalitatiloru e o efloritia naturala a principiului regimelui nostru, adeca, votulu universalu. Se facemu inse noi principiulu impregiurariloru nóstre interne principiu si pentru politic'a esterna? Ast'a e o retacire, acést'a insemnéza a portá resbelu pentru o idea, care n'are neci macaru resl'a invoire a popóreloru. Se cufunda apoi in istoria pana la emigratiunea ginteloru si lauda perioda sasea care procrea nationile moderne (suprematice), lauda pe Carolu celu mare, care altufeliu si-a priceputu misiunea istorica, apoi dice: se ne despartimu noi de Elsati'a, pentruca vorbesce in parte alta limba? Se se desfiintieze Elveti'a, care stá din 3 nationalitati? séu se desface Austri'a finduca e compusa din statea frantori nationale? Ast'a e greu si tala in tereuuiu fantasmagorieloru. Germani'a privesce totu la Rinu: ca inse ee se intórca catra Vistula (catra Polonia), acolo afla unu poporu mai mare de 10 milióne si de acolo ei vine periculu. Urmarea de aci va fi unu chaosu pentru Europ'a si pentru Franci'a alu 3lea rangu (sentatiune poternica!)

Cine a creatu Itali'a? Póte va dice cineva, ca numai noi amu ajutatu acolo, dar' Europ'a scie contrariulu. Pe Austri'a voiá s'o spasá; mai ca s'a omoritu si noi n'am redatu Europei pacea. Se vorbesce despre drepturile popóreloru, dar' **drepturile acestea se potu intemeiá numai pe sangele loru**, dora creatu italianii nationalitatea loru cu sangele lorú? ba nu Thiers vorbesce mai incolo despre Germani'a, care luandu exemplu dela Itali'a s'a miscatu se se unésca. Prusi'a a disu: docatele albingice vorbescu nemtiesce, ele dara se tienu de Prusi'a si betulu poporu danesu remase scurtatu. Aici se provocá Thiers, cá se mai odihnésca intrerompenduse siedintí'a pe una $\frac{1}{2}$ óra: De nou se scie pe tribuna D. Thiers si mai vorbesce 1 $\frac{1}{2}$ óra Lauda pe Bismark; ca deodata redicá pe Prusi'a cea de 19 la 30 milióne. Armat'a Austriei o vediú Bismark impartita, cu o parte in Italia si elu a judecatu bine pusatiunea. Déca ar' fi invinsu Austri'a ar' fi reconstituitu federatiunea germana, ceea ce n'ar' fi fostu atatu de reu, cum e acum restaurarea Germaniei prin Prusi'a. Franci'a n'avea lipsa decatu se dica unu singuru cuventu. Se fia facutu presiune asupra Italiei luandu federatiunea in aperare si amenintiandu cu sabi'a pe celu ce o ar' atacá, atunci tóte s'ar' fi impedecatu, ca Prusi'a isolata n'ar' fi purtatu resbelu. Déca portá Franci'a o vorba cá acést'a, camer'a ar' fi pusu sub dispusatiune orce ivíre de ajutória, inse asia unirea Italiei a condusu pe Prusi'a la acésta marime, si apoi noi suntemu acela cari amu unitu Itali'a; se se traga de aici consecintiele. Prusi'a acuma are 30 milióne locuitori; federatiunea germána de nordu e numai o ilusiune pentruca Prusi'a are in mana tóta potestatea militaria si diplomatica a Germaniei si bugetulu pentru fiscare soldatu alu lui e mai mare decatu in Franci'a. Apoi granitiele ei la Rinu si la Main ei sunt pompóse si posiede Moguntia (Mainz) pe care o numi Napoleone chiai'a Europei si in casu de a fi batuta se póte trage la Coblenz si la Moguntia. Istori'a cu federatiunea germana de nordu dar' e numai o ilusiune, ca-ce Bismark urgitéza constituirea ei, cá se completeze Germani'a catu mai curundu cu aliantí'a militaria a statelor de sudu (s'a si facutu cu Bavari'a, Baden si cu Würtemberg'a aliantia ofensiva si defensiva supunendu militi'a sub comand'a regelui Prusiei) si asia Prusi'a va avé vr'o 40 milióne la granitiele Franciei. Antri'a care e mai cu totulu ruinata, se incérca a se reconstitui. Ar' fi se se dorésca, cá ce i succéda, pentruca altufeliu Germani'a nordica va luá in potestatea s'a si provinciele germane ale imperiului acestuia.

Despre cestiunea orientala nu vré a vorbi, ci observéza numai, ca Constantinopolea in man'a Cearului ar' redicá pe Rusi'a la prim'a potere; si cuventulu lui Napoleone, cá Europ'a in 50 de ani va deveni séu rusa séu republicana, s'ar' implini in sensulu celu de antaiu. Ast'a trebue impiedecata. Combate principiulu nationalitatiloru si in orientu si sustienerea Turciei o afla de lipsa Provocanduse la vorbele lordului Derby, ca turcii nu sunt barbari mai mari decatu cei ce vréu se ié locuriu loru, dice: Rusi'a e periculu, preste care domnesce unu principe luminatu, inse elu nu e singuru si cauta se se faca secotél'a si cu tiar'a lui — Prusi'a cu Rusi'a sunt aliate prin interesele loru. Prusi'a vatacé, candu se va duce Rusi'a la Constantinopole cá si Rusi'a, candu va dá Prusi'a a merge la Rinu; interpeléza dar' pe regimu, cá se declmc.e, déca se afla aliantí'a facuta intre Prusi'a si Rusi'a?

In fine Thiers totusi crede, ca cu tóte acestea evenimentele se afla in man'a Franciei, ca trebue se se puna in culmea intereseloru amenintiate, spre a impedecá noue nesajunsuri. Pacea e desajunsu la acést'a. Franci'a n'are alieti. Austri'a inca n'are incredere neci timpu de a se aratá recunoscatória; Itali'a cauta alte aventure. Ce se tiene de Spani'a, Pyreneii neci odata n'au fostu asié de 'nalti; Angli'a s'a saturatu de causele Europei; Germani'a e in imparechiare cu Franci'a pentru Dani'a; Scheld'a lasa a se dá uitarii pontulu cuduno si Rusi'a se tiene in departare. Ea la Sevastopole n'a avutu rancuna in contra Franciei, inse in cestiunea danesa si germana nu e de o asemenea parere cu Franci'a. Franci'a debue se apere tóte interesele amenintiate dechiarandu totuodata, ca ea nu vré pentru sine interesu. Dechiararea se fia asié, cá se convinga pe Angli'a despre lealele ei simtiemninte, si Angli'a va tiené cu noi. E necesariu, cá Franci'a si Angli'a se mérga mana in mana, pentrucá statele cele micutele precum: Olandi'a, Dani'a, Svedi'a se li se alature si Austri'a se urmeze esemplulu loru. In chipulu acest'a pacea se póte asecurá. Franci'a si Europ'a su trebuintia de liniste materiala si spirituala; nu trebue se se veneze politic'a desiertei popularitati, ci o politica solida, care da libertatea. Patriotismulu, care in Franci'a, gratia Domnului, inca n'a apusu, este o fiacara care are lipsa de suflarea libertatii, pentrucá érasi se bobotésca. Thiers finesce la 6 óre asié: Dati-mi vóia a mai adauge numai unu singuru cuventu: „Neci o eróre se nu se comita mai multu!“ — Siedinti'a se inchise.

Interpelatiunea lui Thiers erá suscrisa numai de unii amici si sei, ér' stang'a si maioritatea nu 'lu aplaudá, fiindca atacá principiulu nationalitatii. —

In 15 Martiu incepe Granier Pagès, care finesce membru regimelui provisoriu, elu dechiara, ca verce statu, verce regime (ce dicu si poporu R.) trebue se aiba un'a influintia morala de idei si principia, nu forti'a armata, ci **institutiunile unei natiuni ei castigatimasiinriurintis...**

Ollivier predica, ca pentru popóre se afla numai unu singuru principiu, **principiulu dreptatii!** Si Franci'a trebue se apere ideele dreptatii Tractatele se observéza; cele dela 1815 erau lungu timpu m. chart'a Europii, ele inse se trentiiara de totu prin cannonadele dela Sadov'a, nu se mai afla in viatia si de scea-si gratuléza, ca ele portá caracterulu absolutismului. — Acum vremu noi de regula marginile naturale? Vremu se ne estórcemu granitia renana si Belgi'a? Nu! Pentruca popórele nu voru acésta. Noi amu comisu erori, dar' n'avemu neci o Irlandia neci Venetia Lipsindune granitiele nationale suntemu cumva invidiosi? Invidi'a e unu simtiu democraticu (intrerumpere). Eu protestezu in contra teoriei de a invidiá alte state; sum eu multu mai sumetiu cu tér'a mea, decatu se doresca, cá marimea ei se se midiulocésca prin apasares altora (bravo si dicemu noi R.). Se damu noi politicei nóstre esteriore principiulu nationalitatiloru? In casu de asié trebue se ne intielegemu asupra acestui principiu. — Principiulu nationalitatii e dreptulu popóreloru si de acea se potu formá state mari si mici. Consecinti'a acestui principiu este principiulu neintrevenitiunei diplomatice. Ni se dice (éca delicatetia, ca retace numele lui Thiers, cá se nu se atinga, acesta e parlamentarismu, ér' nu a se certá cá babele. R.), ca popórele potu dispune despre sórtea loru, inse apoi li se impune cá se nu cuteze a conturba ecilibriulu europénu. —

Ollivier tiene, ca acestu principiu e falsu, pentruca elu ar impedecá pe popóre in formarea sortii sale si principiulu neintrevecitiunii ar trebui a se sustiené in tóta virginitatea lui. Despre anecsiunile Prusiei dice, ca ele constatéza o vatemare a principiului dreptatii, fiinduca ide'a cuceririi nu se sufere cu ide'a patriei si ele totu s'au facutu in puterea armeloru, ér' nu in numele nationalitatiloru. Prusi'a trebuea se cugete si la Posena, ca tóte acestea Ollivier recunósce federatiunea nordica, fiinduca emanéza din consultarile parlamentului, apoi trebue se deosebimu intre anecsiunile cu forti'a, nelegitime, si intre confederatiunile legitime. Mai incolo dice, ca Thiers a fostu nedreptu catra regimu, candu a vrutu se'lu faca responditoriu pentru principiulu nationalitatii, pentruca regimele din contra a vrutu, cá popórele se si dechiare liberu vointiele sale (o voce: si Mecsico!). In Mecsico a ignoratu regimele acestu principiu si de aceea condamnu acést'a (intrerumpere). Aceste intrerumperi me ostenescu dar' nu me confundu. Eu me provocu la simtiulu de dreptate alu camerei. Sciu, ca nu res-

picu opiniunea maioritatii, dar' tribun'a n'ar fi libera, candu n'ar cutedá cineva a si respicá franc'u simtiemintele. Neci odata n'a crediutu regimulu, ca principiulu nationalitatiloru se póte esprime prin rase, ci singuru numai prin voinți'a poporului (ast'a nu o intielegemu! decatu numai combinata cu votulu universalu ad. cu maioritatea poporului). Intr'acést'a sta legea si originalitatea regimului si de aceea o pretuiescu. In congresulu de Parisu, in facî'a Europei Valewski a propusu acestu principiu; si in conferintiele danese dela Londra Franci'a a dechiaratu, ca acest'a e principiolu seu. In caus'a resbelului ultimu, dice, ca Franci'a a propusu o conferintia. Austri'a n'a primit'o si archiducele Albrecht in prim'a prochiamatiune a disu: „In fine a sositu din'a", de unde deduce Ollivier, ca Austri'a a voitu resbelulu, fiinduca onórea nu'i concedea a cede Veneti'a fara resbelu; ér' batalionele glóteloru prusiane credea, ca iute le va rostogoli. E lucru nedreptu a dice, ca se se fi impedecatu alianti'a Italiei cu Prusi'a, pentrucea Itali'a e unu valu intre Franci'a si Austri'a. Franci'a nu potea decatu se impedece anecsionile, déca ar fi vrutu a castigá valóre principialoru sale. Mai incolo: Noi suntemu in ajunulu dilei, in care Germani'a de nordu si de sudu se voru impreuná. Ce veti dice atunci'a? Eu dicu fara a asteptá multe, ca acést'a este cestiunea cea mai seriósa (ilaritate!) cea mai seriósa din tóte, cate s'au propusu pana acum. Se afla politica, care se póte lasá cu umilitu (no! no!), ca altfeliu ar fi trasu sabi'a spre a'si asecurá onórea fara a fi asteptatu unu minutu. Nu potu concede, cá se se dica: se mai asteptamu pana ne vomu pregati, pentrucea atunci va fi prè tardiu — unionea va fi fapta complinita si tóta armat'a germana vomu vré o inaintea nóstra; inse unu opu, care nu e indreptatu catra noi, trebue se'lu luamu cu incredere. Asupra Prusiei trebue se se veghieze, fiinduca se totu apropia de Rusi'a, si aceeleia i ar dá dominatiunea lumei, a mana. In orce impregiurare trebue se se impedece alianti'a intre Rusi'a si Germani'a. In Germani'a se afla o partita in contra Rusiei. In 1848 inca s'a disu in parlamentulu Germaniei, ca o aliantia a Prusiei cu Rusi'a se considera a fi indreptata in contra libertatii Germaniei. Se afla si pentru Rusi'a o partita, inse candu se vorbesce in contra Franciei, ast'a se face numai prin antisiambrele citadelei din Potsdam, ér' in anim'a poporului germanu se afla numai amicitia pentru Franci'a (bravo!) ambe 'si poftescu pace intre sine. Franci'a doresce pacea; eu vrén pacea cu onóre si demnitate, inse preferu resbelulu unei pace rusinóse. —

In 16 Martiu responde min. de statu Rouher la interpelatiunea lui Thiers, care o vomu publicá totu in estrasu mediosu in numerii viitori, acum prevenimu, cumca elu despre caus'a orientala a dechiaratu in numele regimelui, cumca intre Franci'a si Rusi'a nu se afla aliantia, dechiarandu, ca déca in Petropolea se venéza asemeni planuri ambitióse cá in 1854, apoi si acum va dá totu de acele pedeci cá si atunci. Anglí'a si Franci'a unite se voru opune politicei agresive a Rusiei (Voru urmá.)

Mai nou.

— Se sude, ca o. Pechy nu vine cá comisariu la Ardélu ci merge la Fiume. Wéér Farkas, supremulu comite alu Solnocului interioru a muritu in Desiu.

— Desbaterile in camer'a din Pest'a inca totu decurgu pro si contra pana candu se voru satură inca multi oratori insinuati spre a repetí cele dise de altii. Deák inca n'a cuventatu. —

— Se adeverésce scirea, ca Mai. S'a ar fi aplacidatu redicarea a 10 batalione de honvedi, cá se faca servitiale pentru gendarmeria, care corpu va stá la dispusetiunea min. din laintru, caroru li se va mai adange si unu numeru de escadróne de huszári. — Numele de „honvéd" dele 1848 e impreunatu cu mai multe scene triste, decatu se se póta numi fara fiori, altu nume erá mai nebatatoriu la ochi! — Se scrie, ca la casu de resbelu batalionele de honvedi se voru imultí pana la 100. —

— Mai. S'a se duse la Vien'a si ér' se reintórse la Pest'a, unde a facutu o escursiune la mosi'a Gödöllö, care o cumpará min. de ung. Lonyai cu 1,800,000 fl. pentru rege, cu invoirea camerei deputatiloru. Venitulu acestei morea camerei deputatiloru. Venitulu acestei mosie din regalie e 20.000 pe anu si are 11 cosie din regalie e 20.000 pe anu si are 11 cosie din regalie, ad. Gödöllö, Kerepes, Dany mune fóste iobagi, ad. Gödöllö, Kerepes, Dany mune fóste iobagi, ad. Gödöllö, Kerepes, Dany si Iaászeg, precum si pustele Egeresi-g, Besesi Iaászeg, precum si pustele Egeresi-g, Besesi Iaászeg, precum si pustele Egeresi-g, Besenyö Dalati, Szt. György, Nyiregyház, Szt. Kinyö Dalati, Szt. György, Nyiregyház, Szt. Kinyö Dalati, Szt. György, Nyiregyház, Szt. Kin